

Orașe dispărute

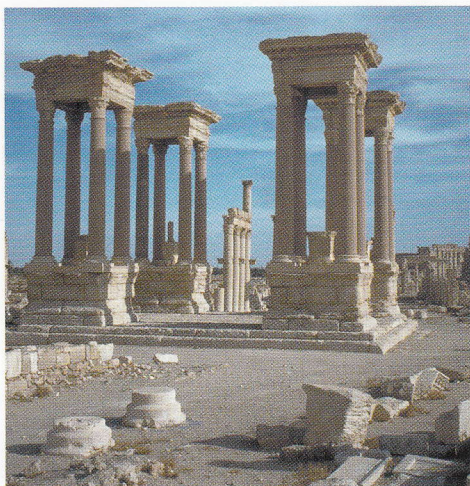
de Rainer Crummenerl

Consultant științific: dr. Andreas Oettel,
Institutul German de Arheologie

Ilustrații de Nikolaj Smirnov și Frank Kliemt

Traducere din limba germană

Ana Sylvester

Ruinele unui oraș antic

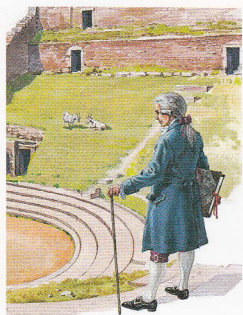

enciclopedia rao

Proiectul Troia

Respect pentru oameni și cărți

Nașterea arheologiei

Ce este arheologia? 6
Există diferite tipuri de arheologie? 7
De când se fac săpături? 8
Cine este considerat a fi părintele arheologiei? 9
Ce a realizat Schliemann pentru prima dată? 9

Cercetări arheologice în România

De ce au dispărut Troia și alte orașe? 11

Descoperirea unui oraș dispărut

De unde vine primul indiciu? 12

Ce sunt prospecțiunile aeriene? 13
Cum se realizează săpăturile? 14
Cum se determină vârsta orașelor dispărute? 15

High-tech în serviciul arheologiei

Orașe scufundate în nisip și stâncă

Unde au luat naștere primele orașe? 18

Scrierea cuneiformă

Cât de mari au fost orașele sumerienilor? 19

Care este cel mai vechi oraș cunoscut al lumii? 20

Ce orașe aveau grădini suspendate? 21

Care a fost primul monument din piatră de pe planetă? 23

Unde se află celebra Vale a Regilor? 24

Piatra de la Rosette

Cum a fost descoperit mormântul lui Tutankhamon? 25

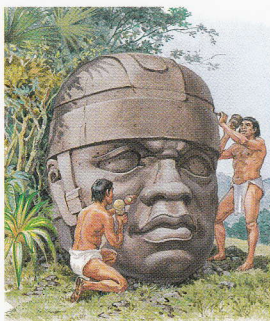
Cine au fost nabatanii? 26

4 Pompei și Herculaneum 27

Unde exista în Africa un mare oraș roman? 30

Vechi culturi ale Lumii Noi

Cine au fost olmecii? 31

Unde se înălța prima metropolă din America? 32

Cum a fost populată America? 32

Cine era populația maya? 33

Cine a cumpărat un oraș maya? 34

Ce este „Cochilia de melc” a populației maya? 35

De ce a apus cultura maya? 35

Cine au fost incașii? 36

Ce este „orașul dintre nori”? 37

Sfârșitul imperiului incas 37

Ce metropolă se ascundea în lacul Texoco? 38

Ce au descoperit aztecii? 39

Angkor – o capitală în junglă 40

Orașe scufundate

Cum se sapă sub apă? 42

Ce se întâmplă în Alexandria? 42

Ce au descoperit arheologii în portul Alexandria? 43

Ce s-a scufundat în golful de la Aboukir? 44

Ce se ascunde în golful de la Cambay? 45

Orașe scufundate din toată lumea 46

Unde este localizată legendara Atlantida? 48

Indice 48

PROIECTUL TROIA

CE ESTE „ILIADA“?

Cu mai bine de 2 700 de ani în urmă, poetul grec Homer scria o epopee ilustră.

A numit-o „Iliada“, după „Ilios“ –

o altă denumire dată orașului

Troia. „Iliada“ redă un episod

din războiul de 10 ani dintre

greci și troieni. După Homer,

cauza acestui război a fost

răpirea frumoasei Elena, soția

regelui grec Menelaos, de

către Paris, fiul regelui troian.

Printr-un vicleșug, grecii au reușit

până la urmă să cucerească Troia.

Episodul este descris de către

Homer în „Odiseea“. Conform acestuia,

grecii au mimat retragerea, lăsând însă

în fața porților orașului un cal din lemn,

drept dar al zeilor pentru troieni.

Orbiți de bucuria unei aparente victorii,

troienii au deschis porțile orașului și

au tras calul înăuntru. Noaptea însă, când

locuitorii orașului dormeau fericiți, din

imensul cal au ieșit soldații greci.

Ei au deschis porțile Troiei, astfel încât

camarazii lor, reîntorși sub vălul nopții,

să intre în cetate. Astfel, grecii au reușit

nu numai să cucerească Troia, ci și

să o distrugă în totalitate.

Dar o fi existat acest oraș cu adevărat?

Timp îndelungat, acest loc din

Orientul Apropiat, învăluit de

misterioase legende, a

însemnat pentru cei mai

mulți dintre savanți doar

rodul unei bogate

imaginații.

CINE A DESCOPERIT TROIA?

Troia a existat cu adevărat. Unul

dintre cei care a crezut

aceasta cu tărie a fost comerciantul

german Heinrich Schliemann

(1822–1890). Din copilărie, Schliemann

a fost pasionat de războiul troian, așa

cum era descris în operele lui Homer.

Adult fiind, Schliemann a început să

caute orașul visurilor sale. Ca puncte

de reper în căutările sale, a luat

informații din textele homerice.

În prima fază, Schliemann a căutat

orașul dispărut într-o locație greșită.

Dezamăgit, a vrut să plece, dar l-a

întâlnit pe arheologul englez Frank

Calvert. Acesta începuse să caute Troia pe

dealul Hisarlic, dar rămăsese fără bani

pentru continuarea săpăturilor. Calvert l-a

convins pe Schliemann să efectueze unele

săpături pe dealul Hisarlic.

În 1871, Schliemann a săpat un șanț

de-a curmezișul dealului și a descoperit

într-adevăr ruinele unui oraș antic.

Dar acesta este evident mai vechi decât

Troia lui Homer. Experții au numit acest

ășezământ străvechi Troia II. Din păcate,

cercetătorul german săpase prea adânc

și astfel a distrus iremediabil părți

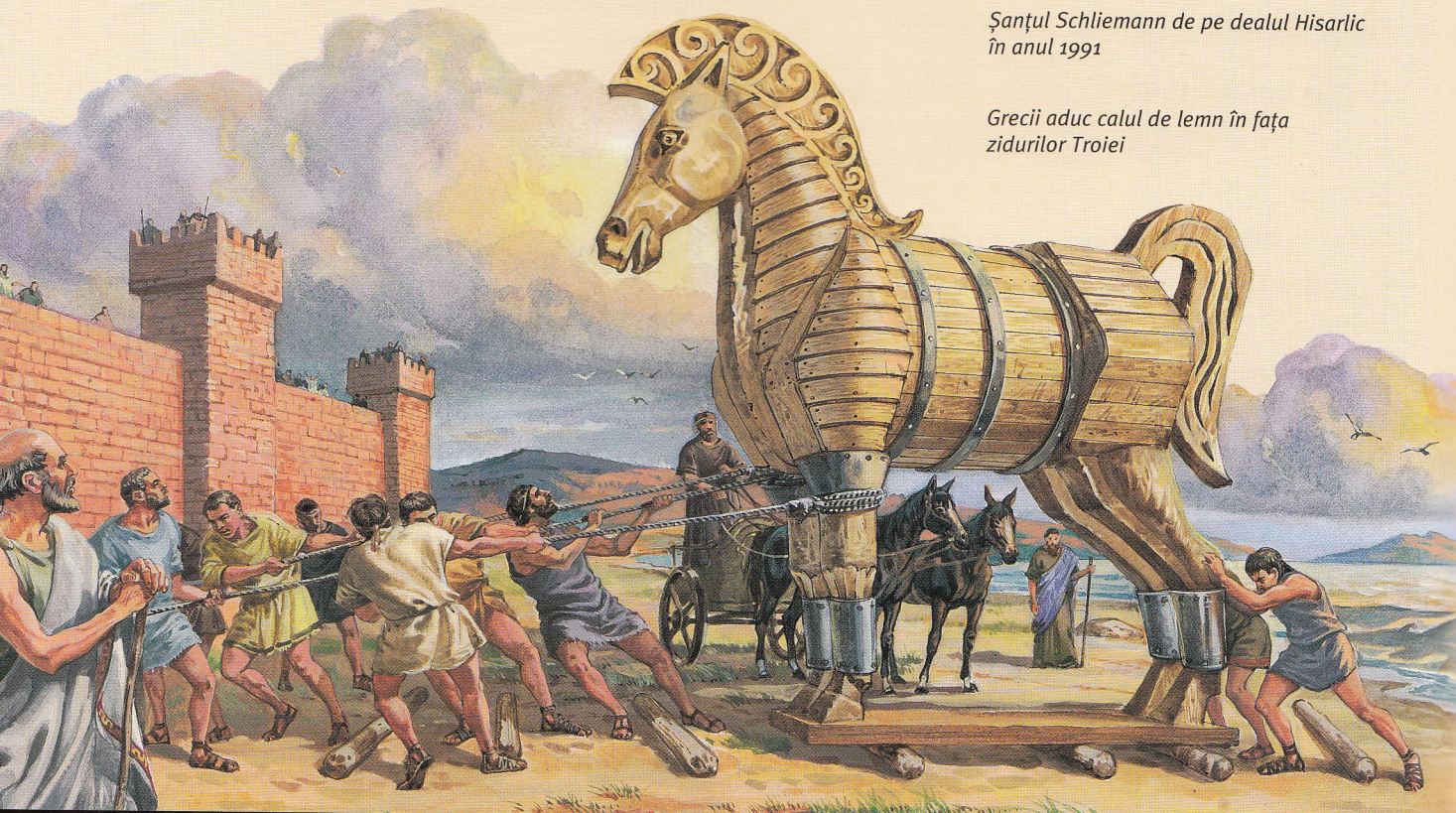
semnificative din Troia „sa“.

Totuși, explorările pe urmele mitului troian

Șanțul Schliemann de pe dealul Hisarlic în anul 1991

Grecii aduc calul de lemn în fața zidurilor Troiei

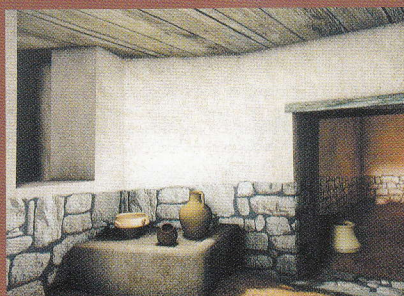
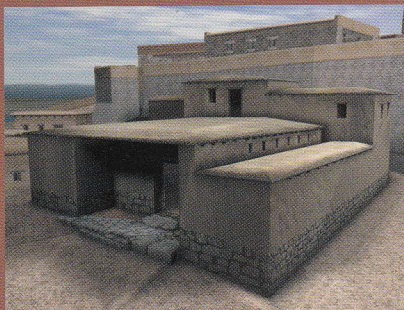

au avut un rol semnificativ în dezvoltarea arheologiei moderne. Schliemann și urmașii săi într-ale săpăturilor au dezvoltat pe Hisarlic metode și tehnici arheologice, care se utilizează și în zilele noastre.

SE MAI SAPĂ ÎN TROIA?

În fiecare an, în luna iunie, pe dealul Hisarlic se întrunesc oameni de știință din multe țări. Până la începerea ploilor de toamnă, ei sapă, căutând noi mărturii. Războiul troian descris de Homer nu-i prea interesează, dar vor să afle cum s-a dezvoltat acest oraș aflat la răscrucea drumurilor, punct de trecere atât pentru popoarele migratoare, cât și pentru comercianți. Dar mai ales vor să știe cum au trăit oamenii în acele timpuri îndepărtate.

Acest ciclu de săpături, cum e denumit, este al cincilea de la Schliemann încoace. A început în 1988, după o pauză de 50 de ani, sub conducerea arheologului german Manfred Korfmann, decedat în 2005. Muncitori localnici susțin munca celor uneori până la 90 de cercetători. Multe mâini se ocupă doar cu restaurarea și consolidarea zidurilor deja descoperite. În timpul săpăturilor redescoperirii Troiei aduc la lumină straturi noi de așezări succesive – o Troia peste alta! Timp de aproximativ 3 500 de ani, orașul a fost distrus și reclădit. Orașul descris de Homer în operele sale se află, după toate probabilitățile, în al șaselea strat al așezărilor.

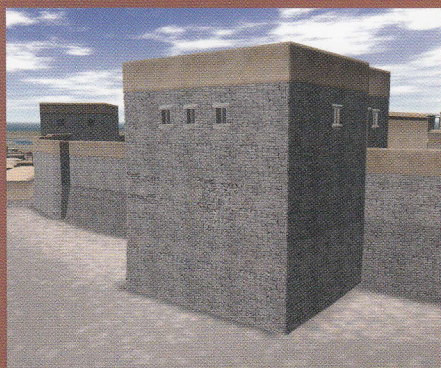

*Model computerizat al unei case din orașul descris de Homer.
Sus: Șantierul pe care au fost descoperite urmele respectivei case.*

CUM ARATĂ TROIA?

Până în urmă cu câțiva ani, nimeni nu știa răspunsul la această întrebare. Mulți pictori au creat propria imagine a orașului dispărut. În zilele noastre, acest lucru nu

mai este necesar. Prin muncă asiduă, cercetătorii au reușit ca din elementele găsite într-un strat aflat la aproximativ 15 m sub pământ, pe dealul Hisarlic, să creeze pe calculator modelele a nouă așezări. În continuare, în fiecare an se descoperă și se conservă cantități uriașe de mărturii ale civilizațiilor dispărute: cioburi și oase ale animalelor domestice. Cu puțină imaginație, cu multă experiență și cu ajutorul programelor de calculator performante, multe dintre aceste mici segmente pot fi asamblate ca într-un puzzle uriaș. Astfel, din cioburi se recrează vase, din resturi de ziduri renasc clădiri, case, temple, fântâni și ziduri de apărare. Diferitele imagini ale Troiei, în evoluția sa de-a lungul celor 3 500 de ani, sunt emoționante și convingătoare. Și totuși, ele sunt doar o asamblare a cunoștințelor acumulate de către cercetătorii din ziua de azi. Dar asta încă nu este tot. Imaginea Troiei se modifică odată cu mijloacele și posibilitățile arheologiei moderne.

Reconstrucția unui zid de apărare ce include un turn de apărare. Dreapta: Șantierul pe care au fost dezvelite ruinele turnului.

Arheologii lucrează la un bastion din Evul Mediu târziu, situat în Köln, Germania, și care a fost descoperit în timpul săpăturilor pentru metrou.

Nașterea arheologiei

Ce este arheologia?

Antichități nu există doar în țările îndepărtate. Și la noi pământul ascunde încă multe comori. Uneori, când sunt realizate săpăturile pentru fundația unui nou centru comercial, a unui spital sau a unei alte construcții, utilajele de săpat se opresc brusc. Este momentul în care muncitorii dau peste ceva neobișnuit. Poate o mărturie importantă a trecutului? Trebuie verificat, înainte ca betonul să acopere totul. Aceasta este sarcina arheologilor. Ei vin pe șantier, sapă, îndepărtează pământul și praful cu pensula, desenează, măsoară și fotografiază – chiar și pe frig și pe ploaie, uneori în noroi,

timp de zile și săptămâni, uneori chiar luni.

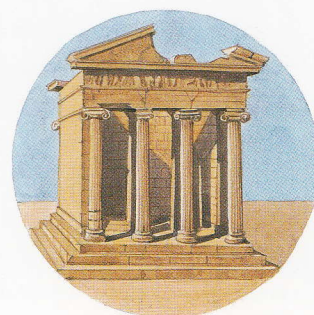
Arheologii sunt cercetători care caută în străfundul pământului mărturii ale timpurilor trecute: arheologia este o știință care studiază vestigiile civilizațiilor trecute. De aici provine și denumirea, deoarece arheologie înseamnă „știința despre lucrurile vechi“ (din grecescul *arhaios* = vechi și *logos* = cuvânt, știință). Arheologia e însă mai mult decât simpla căutare prin pământ după lucruri vechi. Abia atunci când arheologii reușesc să realizeze punți peste vremuri și să umple din nou trecutul cu viață, ei pot spune că munca lor este încununată de succes. De-abia atunci osemintele și cioburile, pietrele și inscripțiile pe care le-au găsit încep să vorbească pe limba lor.

Acești oameni fac să renască în fața ochilor noștri o lume străveche și totuși nouă.

Această muncă solicită,

Scoaterea la lumină a unei unelte din piatră preistorice

Diferitele domenii ale arheologiei:

Arheologia clasică

Arheologia creștină

Arheologia Asiei de Sud-Vest

Arheologia Egiptului

Istoria începuturilor și a vremurilor îndepărtate

Arheologia latino-americană

în afară de cunoștințe temeinice și experiență, mai ales îndemânare, căci adesea arheologul este pus în situația de a crea un mare ansamblu din multe segmente de cele mai mici dimensiuni. De fapt, arheologii sunt niște detectivi: ei trebuie să valorifice urmele care ne ajută să găsim răspunsurile referitoare la trecutul omenirii.

Volumul materialului arheologic și cel al rezultatelor cercetărilor este deja incalculabil. De aceea, arheologia a fost împărțită pe domenii de specialitate. Împărțirea se orientează după zone geografice

și după epocile istorice.

și după epocile istorice.

Mărturiile vizibile ale culturii grecești și ale Romei antice de pe întreg teritoriul Imperiului Roman, datate între mileniul al II-lea î.Hr. și secolele IV-V d.Hr., constituie obiectul arheologiei clasice. Arheologia provinciilor romane se ocupă cu efectele expansiunii romane.

Arheologia creștină analizează mărturiile culturii creștine din secolul al IV-lea, până în secolul al XV-lea d.Hr. Este luată în considerare mai ales moștenirea din regiunea fostului Imperiu Bizantin, de pe teritoriul actualei Grecii și al spațiului din estul Mării Mediterane.

Există diferite tipuri de arheologie?

NOI METODE DE CERCETARE

Săpături în Piața din Gießen, Germania

Arheologia urbană este o disciplină de cercetare științifică independentă. Sarcina ei este cea de cercetare și explorare a monumentelor din subteranele orașelor. Deoarece, în așezările urbane, descoperirea de noi vestigii are loc cu ocazia unor lucrări de construcții de amploare, astfel de săpături arheologice se fac, de regulă, sub presiunea timpului. Arheologii urbani încearcă să reducă posibilitatea

aparitiei unor astfel de descoperiri accidentale prin întocmirea unor hărți pe care sunt consemnate atât rezultatele cercetărilor anterioare, cât și informațiile obținute din cărțile funciare din Evul Mediu, care au mai fost găsite.

La sfârșitul anilor 1950, a luat naștere **arheologia industrială**, care se ocupă cu cercetarea și conservarea științifică a uzinelor vechi, a utilajelor, mașinilor și a produselor industriale de marcă.

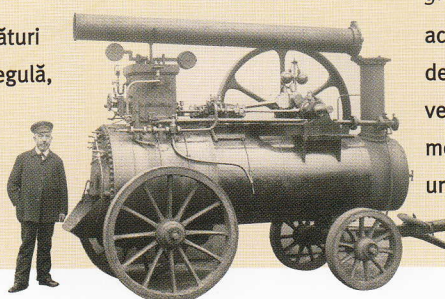
Obiectul **arheologiei montane** îl

constituie mineritul și tratamentul ulterior aplicat minereurilor, dar și instalațiilor utilizate în acest scop, cum ar fi cuptoarele de topit. Adesea, arheologii montani sunt obligați să adune informații prin cercetare în subteran,

Balastiere antice pe insula grecească Samos

activitate care implică destul de multe pericole. Minele vechi sunt considerate monumente istorice și, drept urmare, sunt protejate.

Mașină cu aburi din anul 1862